

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ
В УКРАЇНІ ТА СВІТІ:
ІСТОРІЯ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ**

Матеріали
X Всеукраїнської науково-практичної конференції

(Суми, 28 квітня 2023 року)

Суми
2023

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Власенко В. М., канд. іст. наук (Сумський державний університет);
Гончаренко А. В., канд. іст. наук (Сумський державний університет);
Дегтярьов С. І., д-р іст. наук (Сумський державний університет);
Ільницький В. І., д-р іст. наук (Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І. Франка);
Каганов Ю. О., д-р іст. наук (Запорізький національний університет);
Камьонка М., д-р габ. (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie, Польща);
Король В. М., канд. іст. наук (Сумський державний університет);
Котляр Ю. В., д-р іст. наук (Чорноморський національний університет ім. П. Могили, м. Миколаїв);
Куліш А. М., д-р юрид. наук (Сумський державний університет);
Лебідь А. Є., д-р філос. наук (Сумський державний університет);
Лобко Н. В., канд. іст. наук (Сумський державний університет);
Черкасов А. А., д-р іст. наук (Cherkas Global University, США).

Видання рекомендоване до друку рішенням вченої ради
Навчально-наукового інституту права СумДУ
(протокол № 10 від 01.06.2023 р.)

**Суспільно-політичні процеси в Україні та світі:
історія, проблеми, перспективи** : матер. X Всеукр. наук.-
практ. конф. (Суми, 28 квітня 2023 р.) / ред. колегія :
В. М. Власенко, А. В. Гончаренко, С. І. Дегтярьов та ін.
Суми : Сумський державний університет, 2023. 196 с.

До збірника увійшли наукові статті та повідомлення викладачів, студентів, учених та аспірантів ЗВО і наукових установ, виголошені в рамках X Всеукраїнської науково-практичної конференції «Суспільно-політичні процеси в Україні та світі: історія, проблеми, перспективи», присвяченої актуальним питанням суспільно-гуманітарних наук.

© Сумський державний університет, 2023

ЄГОРОВА Є. С.

*вихованка гуртка «Етнографічне краєзнавство»,
КЗ СОР «Обласного центру позашкільної освіти
та роботи з талановитою молоддю»
(керівник гуртка: Н. В. Олійник)*

ВПЛИВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА КРОЛЕВЕЦЬКЕ ПЕРЕБОРНЕ ТКАЦТВО

Кролевецьке переборне ткацтво належить до традиційних народних промислів українців, є унікальною складовою нашої національної культури, побутує на території Сумської області на Кролевещині, а також включено до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини України.

Вироби кролевецького переборного ткацтва тчуть у складній техніці ручного перебору, для виготовлення яких, використовують спеціальні багаторемізні (не менше 4-х ремізок) верстати. Кролевецькі ткани вироби характеризуються поєднанням білих і червоних кольорів, симетричністю зображень, багатством геометризованих орнаментів, найпоширенішими серед яких є: ромби, прямокутники, зигзаги, восьмикутна зірка, дерево життя, берегиня, зображення птахів тощо [3].

Сучасним місцем збереження, популяризації та відродження кролевецького переборного ткацтва на Сумщині є Музей Кролевецького ткацтва Кролевецької міської ради, заснований у 2011 році. Проаналізувавши колекцію тканих виробів, що нині зберігаються в музеї, ми дійшли висновку, що початок Росією гібридної війни проти

нашої держави в 2014 році, повномасштабне російське військове вторгнення в Україну 24 лютого 2022 року та героїчна боротьба українців за свою свободу та незалежність упродовж дев'яти років, відобразилися в символіці їх орнаментів.

Наприклад, стали вже традиційними зображення тризубу, карти України. Набули поширення патріотичні написи «Україна», «Любіть Україну», «Все буде Україна!», «Разом до перемоги». Упродовж 2022 року на кролевецьких рушниках з'явилися зображення байрактарів, що символізують захист українського народу від російської агресії.

Фото 1. Вироби кролевецького переборного ткацтва з патріотичними написами

Директорка музею Кролевецького ткацтва Вікторія Шприндель зазначила, що нині окрасою музею є два панно, у яких закладено великий обереговий зміст. Одне з них виготовлено в традиційних червоно-білому, а інше в

патріотичному жовто-блакитному кольорах. Краї панно оздоблено смужками, ромбами, написом «Кролевець». У центральній частині зображено традиційний кролевецький символ – «Берегиня» з піднятими руками, вона ніби допомагає злетіти байрактару, який має захистити нашу землю та знищити всіх ворогів. Над байрактаром зображено зерна на колоски, що символізують початок нового життя, відродження України, далі пташки – символи свободи та волі. Завершується панно написом «Разом до перемоги».

Фото 2. Панно із фондів музею Кролевецького ткацтва

Рушники та панно з подібними орнаментами виготовляють майстрині КП «Кролевецькі рушники» для подарунків делегаціям з інших країн – Німеччини, Швейцарії, Туреччини тощо. Один із таких рушників

подарував голова Сумської обласної військової адміністрації Дмитро Живицький Надзвичайному і Повноважному Послу Турецької республіки в Україні Ягмуру Ахмету Гюльдере, який відвідав місто Суми в жовтні 2022 року [4].

Запозичують елементи кралевецького переборного ткацтва в своїх роботах і майстрині з різних куточків України.

Зокрема, миколаївська майстриня Тетяна Базилевська-Барташевич технікою кралевецького переборного ткацтва виткала герб України – Тризуб.

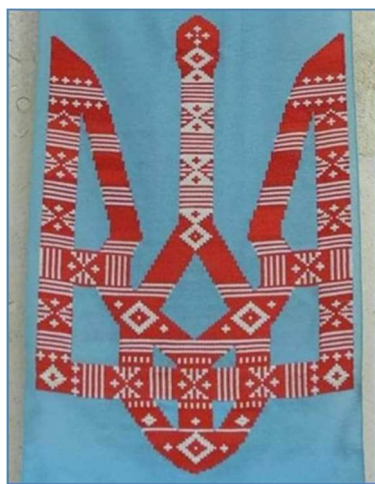

Фото 3. Герб України витканий технікою кралевецького переборного ткацтва

Львівський бренд вишитого одягу «Мотив», на замовлення посольства України в Туреччині, створив унікальну вишиванку із зображенням безпілота

«Bayraktar» та традиційних українських орнаментів: калини, пшениці й птахів. Ескіз розробила дизайнерка Марта Лешак, на основі візерунків крелевецького переборного ткацтва. Перші сорочки передали засновникам турецької фірми, що виробляє безпілотники – братам Халуку та Сельчуку Байрактарам [1].

Крім того, крелевецькі орнаменти зображені й на безпілотних літальних апаратах «Bayraktar», або як їх називають «Народні байрактари», адже на них збирали гроші мільйони громадян нашої держави. Центральним елементом орнаменту є птахи, зокрема ластівка, як передвісниця відродження і добра. Компанія «Bayraktar», зробила такий подарунок українцям до Дня Незалежності України в 2022 року [2].

Фото 4. Візерунки на безпілотниках «Bayraktar» зроблено на основі крелевецьких орнаментів

Отже, крелевецьке переборне ткацтво, що є унікальним явищем не лише української, а і світової культури, активно розвивається у контексті подій сучасної російсько-української війни. Поряд із традиційними,

з'являються нові орнаменти, наповнені патріотичним, переможним змістом.

1. Львівський бренд створив вишиванку із зображенням безпілотника «Bayraktar». URL: <https://suspilne.media/285680-lvivskij-brend-stvoriv-visivanku-iz-zobrazennam-bezpilotnika-bayraktar/>

2. На народних байрактарах «вишили» орнаменти з Крелевецьких рушників. URL: <https://konotop.in.ua/na-narodnih-bayraktarah-vishili-ornamenti-z-krolevetskih-rushnikov/>

3. Національний перелік елементів нематеріальної культурної спадщини України. URL: <https://uccs.org.ua/natsionalnyj-reiestr-objektiv/>

4. У небесах над усім світом – крелевецькі рушники... URL: <http://surl.li/fcivz>

ЗМІСТ

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ. ЛОКАЛЬНІ СТУДІЇ

- Бакуліна Є. С.**
Василь Вишиваний у боротьбі за Україну 3
- Власенко В. М.**
До біографії професора Леоніда Фролова 11
- Дегтярьов С. І.**
Джерелознавчий потенціал Повного зібрання законів Російської імперії щодо вивчення історії Сумщини 18
- Єльнікова А. О.**
Дослідження діяльності Українського національно-демократичного об'єднання 25
- Зьоменко М. В.**
До історії Міністерства преси та пропаганди УНР (за матеріалами фонду 1113 ЦДАВО України) 29
- Король В. М.**
Візуальні матеріали, присвячені сільській електрифікації, на сторінках повоєнної обласної преси Сумщини (1945-1955 рр.) 35
- Кудінов Д. В.**
«Камень громовой или упавший с неба»: до історії падіння та початку вивчення «сумського метеорита» 46
- Кулешова А. В.**
Передумови видання Валуєвського циркуляру 1863 р. 55

<i>Мірошніченко А. В.</i> Кримські татари: поніверяння депортації	59
<i>Осадчий Є. М.</i> Бунякинський перевіз на Сеймі	64
<i>Принь О. В.</i> Бутаков В'ячеслав Інокентійович (1882–1946) – революціонер, археолог-аматор, історик	70
<i>Ровенська С. М.</i> Олександр Сема (Семмо) – сотник армії УНР та письменник	76
<i>Рубан А. В.</i> Європейський підприємницький капітал у машинобудівній промисловості на українських землях (1874–1914 рр.)	79
<i>Рубан В. В.</i> Спортивний часопис «Гарт» (1946) (до історіографії проблеми)	83
<i>Слюсарєва Є. О.</i> Аграрне питання в програмах політичних партій в роки Української революції (1917-1921)	90
<u>ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ</u>	
<i>Гончаренко А. В.</i> Централізація державної влади в Італії фашистським режимом Беніто Муссоліні у 20–30-х рр. ХХ ст.	95
<i>Дегтярьова Д. С.</i> Історичні передумови встановлення культу особи	103

Мурашко К. О.
К. Родзаєвський: нариси з біографії російського фашиста 108

Тихончук Д.
Економічний успіх повоєнного відновлення: досвід французької держави (1944–1969 рр.) 112

Червяченко В. Р.
Чехословаччина напередодні «Празької весни» 1968 р. 116

СУСПІЛЬСТВО І ПОЛІТИКА: МИНУЛЕ ТА СЬОГОДЕННЯ

Власенко В. М., Сугоняко Д. Р.
До біографії Якова Моралевича 122

Гаврилишин П. М.
Богдан Гаврилишин – член Римського клубу 131

Зьоменко М. В.
Створення Міністерства преси і пропаганди УНР 136

Лобко Н. В.
Вплив радянського гендерного порядку на формування трудової орієнтації чоловіків і жінок 140

Степанов В. В.
Мова як засіб маніпуляції в процесах державотворення і політичних трансформацій 146

Тодоров І. Я.
Безпекові гарантії для України: стан і перспективи 151

КУЛЬТУРА ТА СУСПІЛЬСТВО: ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ

Антонов Є. М.

Сумський обласний художній музей
ім. Никанора Онацького 156

Бублик О. І.

Звичаї та побут жителів села Закотне
Луганської області 160

Єгорова Є. С.

Вплив російсько-української війни на крелевецьке
переборне ткацтво 168

Карпенко М. В.

Козацькі традиції: матеріали до вивчення питання 174

Кузьома В. С.

Казка «Приречений царевич» як джерело до вивчення
історії Давнього Єгипту 177

Михайліченко М. А.

Пам'ятки культурної спадщини Сумського району та
перспективи розвитку історико-культурного туризму 183

Шуть Т. І.

Заклади жіночої духовної освіти на території
Наддніпрянської України в ХІХ ст. 188

Наукове видання

**СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ
В УКРАЇНІ ТА СВІТІ:
ІСТОРІЯ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ**

Матеріали
Х Всеукраїнської науково-практичної конференції

(Суми, 28 квітня 2023 року)

Оригінал-макет підготовлено на
кафедрі історії СумДУ

Редколегія не несе відповідальності за точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей. Матеріали друкуються в авторській редакції. Точка зору редколегії не завжди збігається з точкою зору автора.

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 16,77. Обл.-вид. арк. 19,83. Тираж 100 пр. Зам.№

Видавець і виготовлювач

Сумський державний університет,

вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3062 від 17.12.2007.